

на могилах, що відбувається вранці на Трійцю. Жінки голосили екстатично, вільно імпровізуючи вербальний текст на усталену мелодекламаційну формулу. Спонтанне драматичне пронизливе багатоголосся супроводжує індивідуальну розмову з душею покійного родича.

У власній виконавській версії «Пісні до Зелених свят» Мар'яна Садовська не використовує свій улюблений інструмент індійську гармонію, що часто супроводжує її виспівування народних пісень. Вона вибудовує звуковий простір виключно своїм голосом, але застосовує можливості сучасної техніки. Відтворення завчасно записаного голосіння, імітаційні повтори якого, накладаючись, виростають у поліфонічну фактуру, окремим пластом звучить разом із виконуваним наспівом «Тройця, Тройця, Пресвятая Богородице...». Спів голосіння вирізняється близьким виголошенням слова, щемливим звучанням головного регістру, імпровізаційністю, насиченням дрібною мелізматиною та глісандуючим характером. Поступово насичуючись кількісним відтворенням та динамікою, цей звуковий пласт призводить у кінці до драматичної кульмінації. Звучання обрядового трійцького наспіву теж характеризується співом у високому регістрі, з переважанням головного резонування. Наявними є прикриття звуку, близька але наближена до літературної вимова, яка позбавлена діалектного редукування голосних.

Зазначена виконавська версія належить до виконавського фольклоризму вільного типу, що ґрунтується на глибинних знаннях традиції.

В. Осипенко, К. Іваник

НАРОДНОПІСЕННА ТРАДИЦІЯ УКРАЇНИ В ПРОЄКТАХ НАТАЛІЇ ПОЛОВИНКИ

V. Osypenko, K. Ivanyk

FOLK SONG TRADITION OF UKRAINE IN THE PROJECTS OF NATALIJA POLOVYNKA

Величезне значення народнопісенної традиції у ствердженні національної свідомості народу та зміцненні духовної енергії українців визнано провідними науковцями й філософами та все ясніше відкривається нам сьогодні, під час війни.

Творча діяльність Наталії Половинки скерована метою відродження традиційної культури України, відкриття її глибинних сенсів, духовної повноти й потужного потенціалу народнопісенної традиції як зберігаючого чинника народу, його мови, його духовної сили, його ідентичності. «Не ми маємо берегти пісню, а слід усвідомити, що пісня береже нас» — так висловилася заслужена артистка України, лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка Наталія Половинка на форумі “Via Carpatia 2021” у дискусії «Проекція. Створення образу епохи незалежності» (с. Криворівня, Івано-Франківської обл.). На думку співачки, саме пісня в змозі відновлювати цілісність особистості та народу.

Під час війни Половинка продовжує активно працювати, дає благодійні концерти, спектаклі. Її мистецько-дипломатичні тури Європою спрямовані на ствердження унікальності та самобутності національної культури, створення нового образу України для іноземців та для самих українців. Зазначені заходи також збирають кошти як для допомоги ЗСУ та волонтерів, так і на захист та відновлення пам'яток культури України, що зазнають руйнувань під час ракетних атак ворога.

Співачка зазначає необхідність праці митців на Перемогу, яка спрямована на національне самоусвідомлення, відкриття самобутності народнопісенної традиції України, творчого спадку заборонених донедавна українських діячів культури й мистецтва.

Наталія Половинка зауважує, що ми можемо й маємо відчувати потужність енергії народної пісні. Для того щоби вона проявилася, не потрібна сучасна обробка, пісню слід відкрити у своєму серці, зрозуміти через свій життєвий досвід. Саме ці позиції покладено в основу творчого проекту «Майстерня пісні» та роботи центру «Слово і голос». У сучасній виконавській практиці можна зазначити активну творчу взаємодію різних типів фольклоризму. У кожному новому випадку Наталя Половинка добирає різні виконавські засоби, що виявляє різний ступінь відтворення специфіки, притаманної зразковому звучанню носіїв традиції, але рівень занурення у глибинні сенси Традиції завжди вражає слухача. Творчий метод Наталії Половинки ґрунтується на усвідомленні та принциповому ствердженні самодостатності й самоцінності народнопісенної традиції України, пізнанні та відтворенні стилістичного розмаїття її форм.

Н. Олійник, Г. Бреславець

ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНОЇ ДРАМАТУРГІЇ ВЕСІЛЬНОГО ДІЙСТВА У ТВОРЧОСТІ ФОЛЬКЛОРНОГО КОЛЕКТИВУ «КИСЕЛЯНОЧКА»

N. Oliinyk, H. Breslavets

PECULIARITIES OF THE MUSICAL DRAMATURGY OF WEDDING EVENT IN THE WORKS OF THE “KYSELIANOCHKA” FOLK GROUP

Весільний обряд є одним із найцікавіших обрядових комплексів родинного циклу в Україні. Обряди й пісні є невід’ємними складовими великого багатоденного весільного дійства. На Харківщині в репертуарі аматорських фольклорних гуртів збереглася частина весільних формул, що супроводжують обрядово-ритуальні дійства, де кожна з них підкреслює і підсилює обрядову дію, а спільне їх виконання для глядача залишають неймовірно естетичні враження.

Мета розвідки — розглянути специфіку драматургічного дійства весільного обряду, відтвореного фольклорним колективом, та виявити взаємодію пісенного й драматургічного матеріалу як цілісну складову обрядового дійства.

Дослідження базується на сценічній практиці народного аматорського фольклорного колективу «Киселяночка» Киселівської філії Олексіївської сільської ради Лозівського району Харківської області (керівник Віра Мірошніченко).

Протягом п’ятдесяти років існування гурту, його учасники дбайливо зберігають народнопісенну традицію свого села, не втрачаючи своєї самобутності. Обрядодія, яка з часом втратила зв’язок із реальним весіллям як таким, стала самостійним культурно-мистецьким жанром, що презентує надбання колективу та продовжує життя традиції певного осередку в сценічній формі вираження.

Спеціально відтворені фольклорно-обрядові дійства у сценічному просторі кардинально змінюють поведінку учасників від тієї, коли вони були виконавцями пісень та учасниками обрядових дій у реальному весіллі.